

Resume

Cílem této práce je zprostředkovat čtenáři pojednání o právní úpravě vyvlastnění spolu s jejími příčinami a východisky. Vyvlastnění, jako meziodvětvový dynamický institut, prodělalo dlouhodobý vývoj. Současná právní úprava byla přijata poměrně nedávno a teprve aplikační praxe ukáže, zda bude nutné provést revoluční nebo kosmetické změny. Vyvlastnění představuje nucený zásah do majetkových práv na základě individuálního správního aktu, jehož hlavním předmětem jsou pozemky a potom až předměty další. Je potřeba si uvědomit, že ani změnou právní úpravy nelze postihnout všechny problémy a nejasnosti, které se mohou v procesu vyvlastnění vyskytnout. Zákonné podmínky a postupy opírající se o ústavní limity, je však nezbytné dodržet vždy.

Přestože smyslem práce je vytvořit pojednání o platné právní úpravě vyvlastnění a provést její hodnocení, obsahuje první kapitola pojednání o pojmu vyvlastnění. Pro pochopení samotné právní úpravy je zde s přihlédnutím k pojetí různých autorů vymezeno užší pojetí vyvlastnění jako nuceného krajního a závažného veřejnoprávního zásahu do majetkových práv oprávněné osoby.

Na první kapitolu úzce navazuje druhá kapitola, která upravuje předmět a příčiny vyvlastnění s důrazem na pozemky jako specifickou a nezbytnou základnu pro jakoukoliv lidskou činnost.

Ve třetí kapitole jsou obsaženy klíčové prvky historického vývoje, které vedly k současné právní úpravě, doplňuje ji kapitola čtvrtá obsahující základní mezinárodní i evropskou úpravu, o něž se současná zákonná úprava vyvlastnění opírá. Zároveň zde nechybí pojednání o zařazení institutu vyvlastnění do systému platné právní úpravy, tj. právního odvětví.

Důsledná je pátá kapitola zabývající se hmotně právními podmínkami, které je nutno splnit, aby k vyvlastnění mohlo dojít. Zaměřuje se především na veřejný zájem jako klíčovou podmínku vyvlastnění, opomíjeny nezůstávají ani konkrétní účely vyvlastnění napříč jednotlivými zákony. Dnes by již bylo nepochybně v rozporu s ústavními i mezinárodními předpisy, kdyby došlo k vyvlastnění při neexistenci následujících podmínek: veřejného zájmu, na základě zákona, za náhradu, zákonného účelu vyvlastnění, účelu nelze dosáhnout dohodou, v nezbytném rozsahu, v souladu s cíli a úkoly územního plánování a v neposlední řadě i hmotně právní podmínky zkráceného řízení.

Poslední kapitolou je kapitola šestá, která dává čtenáři ucelený, nikoliv však úplně detailní, přehled o tom jak vlastně od začátku do konce vyvlastňovací řízení probíhá a k jakým situacím může v jeho průběhu dojít. Důraz je kladen na zahájení vyvlastňovacího řízení a kritice je podrobena současná právní úprava soudního přezkumu vyvlastnění.